ކޮންމެ މީހަކުވެސް އެހެން މީހުންނާ މެދު ވިސް ނަން ޖެހޭ
06[އޮގަސް ޓް 2015 /] ހަވީރު
اله
ސަޢުދު ޢަލީ
އިންސާނީ ތަބީއަތަށް ބަލާއިރު އެ ކަކު އަނެކަކާ ގުޅިގެން ނޫނީ ދިރިއުޅު މަކީ ފަސޭހަ ކަމެއް ނޫނެވެ. މާތްاله އިންސާނުން ހައްދަވާފައި
ވަނީ އިންސާނީ ނަސްލުގެ އެހެން މީހުންނާ ގުޅިގެން އުޅޭ ގޮތަށެވެ. މިކަން މިހެން އޮތް ނަމަވެސް އިންސާނާގެ ކިބައިގައިވާ އެހެން
ތަބީއަތްތަކަށް ބަލާއިރު ކޮންމެ އިންސާނެއްގެ ވެސް ބޭނުންތަކަކާއި އެދުންތަކެއް އަބަދުވެސް އޮވެއެވެ. މީގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން އެހެން
މީހުންނާ އެކި ކަހަލަ މުއާމަލާތުތައް ކުރަން ޖެހޭއިރު އިންސާނީ ޣަރީޒާތަކުގެ ނުބައި އަސަރު އެހެން މީހުންނަށް ބައެއް ފަހަރު
ފޯރައެވެ. މިގޮތުން އެހެން މީހުންގެ ހައްގުތައް ނިގުޅައި ގަނެވޭ ގޮތް ވެ އެވެ. އެހެންނަމަވެސް އިސްލާމް ދީނަކީ ކޮންމެ އިންސާނަކަށް
ވެސް އެ އިންސާނަކަށް ލިބެން ޖެހޭ އަސާސީ ހައްގުތައް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ދީނެކެވެ. އެހެން ކަމުން ކޮންމެ އިންސާނަކު ވެސް އެހެން
އިންސާނުންނަށް އަދާކޮށްދޭން ޖެހޭ ހައްގުތަކެއް ވެ އެވެ.
މިގޮތުން ބަލާ އިރު އެހެން މީހުންނަށް އަދާ ކުރަން ޖެހޭ ހައްގުތަކުގެ އެންމެ ކުރިއަށް އަންނަނީ ގާތްތިމާގެ މީހުންނެވެ. ގާތްތިމާގެ
މީހުންނަކީ ތިމާގެ ދިރިއުޅުމުގައި އާންމުކޮށް އެކިއެކި މުއާމަލާތުތަކުގައި އެންމެ ބޮޑަށް ގުޅެން ޖެހިފައިވާ މީހުންނެވެ. މިގޮތަށް ގުޅިގެން
އުޅުމުގައި މި މީހުންނަށްޓަކައި ހައްގުތަކެއް އަދާ ކުރުމަށް އިސްލާމް ދީން އަމުރު ކުރެ އެވެ. މިގޮތުން ތެދުވެރިކަމާއި
އަމާނާތްތެރިކަމާއި ރިވެތި ޚުލްގު އެމީހުންނާ މެދު އަބަދުވެސް ބޭނުންކުރަން ގޮވާލަ އެވެ. އެމީހުންނަށް ގޯނާއެއްކޮށް ހަޑިހުތުރު
ބަސްތައް ރައްދު ކުރު މަކީ ހުއް ދަ ކަމެއް ނޫނެވެ. އަބަދުވެސް އެމީހުންނަށް ވާގިވެރިވުމަކީ އިސްލާމް ދީން އެދޭ ގޮތެވެ. އެއިން މީހަކު
ބަލިވެއްޖެ ނަމަ ގޮވާލަން ދިއުމާއި، ނިޔާވެއްޖެ ނަ މަ ޖަނާޒާގައި ބައިވެރިވުމާއި، މުސީބާތެއް ކުރި މަތިވެއްޖެ ނަމަ ހިތްވަރުދީ
އެހީތެރިވުމާއި، އެމީހުންގެ ތެރެއިން ފަގީރުންނާއި މިސްކީނުންނާއި ނުކުޅެދޭ މީހުންނަށް ވާގިވެރިވުމާއި، ޔަތީމުންނަށް އޯގާތެރިވުމާއި،
މަސައްކަތެއް ލިބިފައިނުވާ މީހާ އަށް މަސައްކަތެއް ހޯދައިދިނުމުގައި އެހީތެރިވުމާއި މިފަދަ ކަންތައްތަކަކީ ވެސް ހަމަ އެމީހުންނަށްޓަކައި
އަދާކުރަން ޖެހޭ ހައްގުތަކެވެ.
އިސްލާމް ދީނުގައި އެހެން މީހުންނަށް އަދާކުރަން ޖެހޭ ހައްގުތައް ތިމާގެ މީހުންނާއި އަވަށްޓެރިންނާއި ރައްޓެހިންނާއި އެއް މުޖުތަމައުގެ
މީހުންނާ ހަމައިން ނިމިގެންނެއް ނުދެ އެވެ. އެއަށް ވުރެ ބޭރަށް އެ ހައްގުތައް ފޯރުވާން ޖެހެ އެވެ. މުޅި ދުނިޔޭގައިވާ ހު ރިހާ
އެންމެންނަކީ ވެސް އެހެން މުސްލިމުންގެ ފަރާތުން ހައްގުތަކެއް ލިބެން ޖެހޭ ބައެކެވެ. އެހެން ކަމުން ހުރިހާ މުސްލިމުންގެ މެދުގައި
އެކުވެ ރިކަމާއި އެއްބަނޑު އެއްބަފާކަން ގާއިމުކޮށް ހެޔޮކަންތަކާއި ތަގުވާ ވެރިވުމުގައި އެކަކު އަނެ ކަކަ ށް އެހީތެރިވުމަށް ބާރުއަޅައިދޭ
ގަވައިދުތަކެއް އިސްލާމީ ޝަރީއަތުގައި ވަނީ އެކުލެވިފަ އެވެ.
އޭގެ ތެރެއިން ފާހަގަކޮށްލެވޭ އެންމެ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް އިޖުތިމާއީ އަޚްލާގު ހިފެހެއްޓުމުގެ ގޮތުން މަހްރަމުން ފިޔަވައި އެހެން
އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުން، މުޅިން ދޫކޮށްލެވިފައިވާ މިނިވަންކަ މަކާ އެކު އުޅުން އިސްލާމް ދީން ހުއްދައެއް ނުކު ރެ އެވެ. ދިރިއު ޅުމުގެ
އެކިއެކި ކަންތައްތަކުގައި ހިލޭ އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުން އެކު ގައި މަސައްކަތް ކުރަން ޖެހެ އެ ވެ. މިއީ އިސްލާމްދީން މަނާކުރާ ކަމެއް
ނޫނެވެ. ނަމަވެސް މިކަމުގައި ގަވައިދުތަކަކާއި އުސޫލުތަކެއް ވެ އެވެ. މިގޮތުން އެންމެ ފުރަތަމަ ކަމަކީ ކުރެވޭ މުއާމަލާތުތައް ދީނީ
ހަމަތަކުގެ މަތިން ސައްހަވުމެވެ. ދެ ވަނަ ކަމަކީ އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުން ވެސް އެމީހުންގެ އިއްފަތްތެރިކަން ދެމެހެއްޓުމެވެ.
އިސްލާމްދީން އެދޭ ފަދަ ނިވާކަން ބޮޑު ހެދުން އެޅުމެވެ.
އެންމެހާ މީސްތަކުންގެ އަޚްލާޤު ރަނގަޅު ގޮތުގައި ހިފެ ހެއްޓުމަށްޓަކައި، އަޚްލާޤު ފަސާދަވާ ފަދަ މުނިފޫހިފިލުވުމާއި ކުޅިވަރު ތަ ކަ ކީ
އިސްލާމް ދީން ލޯބިކުރާ ކަންތައްތަކެއް ނޫނެވެ. މުނިފޫހިފިލުވުމަކީ އިސްލާމީ ނަޒަރުން ބަލާ އިރު އޭގެ ޒާތުގައި މައްސަލައެއް އޮތް
ކަމެއް ނޫނެވެ. އެހެނީ ދިރިއުޅުމުގެ ބުރަ ވަޒީފާ އަދާކުރަމުންދާ އިރު ހިތްތަކަށް ރާހަތެއް ލިބުން ކޮންމެހެން ބޭނުންވާނެ އެވެ.

ނަމަވެސް މިގޮތުން ކުރާ ކަންތައްތައް ދީން މަނާ ކުރާ ކަމަކަށް ވެގެންނެއް ނުވާނެ އެވެ. އަދި ތިމާގެ ސިއްހަތާއި މުދާ ގެއްލިގެންދާ
ފަދަ ގޮތެއްގައި ކުރެވޭ ކަ މަކަށް ވެސް ވެގެން ނުވާނެ އެވެ.
ތިން ވަނަ ކަމަކަށް މުސްލިމް ޖަމާއަތުގެ ވަޙުދަތާއި ބާއްޖަވެ ރިކަން ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި، މުސްލި މުންގެ މެދުގައި ދެބަސްވުން އިސްލާމް
ދީން ވަނީ މަނާކޮށްފަ އެވެ. ދެބަސްވާ ފަދަ ކޮންމެ ކަމެއް ދިމާވިއަސް އެކަމުގެ ހައްލު ހޯދުމަށް އިސްލާމް ދީނުގެ އަސްލަށް ރުޖޫއަވާން
ޖެހެ އެވެ. ކީ ރިތި ޤުރުއާނަށާއި މާތްރަސޫލާގެ ސުންނަތަށް ރުޖޫއަވާން ޖެހެ އެވެ.
އަނެއް މުހިންމު ކަ މަކީ ދީނީ ގޮތުން ކޮންމެހެން ދެނެގަންނަން ޖެހޭ ކަންތައްތަކުގެ އިތުރަށް ދުނިޔަވީ އެކިއެކި އިލްމުތަކާއި ފަންނުތައް
ދަސް ކުރު މަކީ ވެސް އިސްލާމީ ނަޒަރުން ބަލާ އިރު ދީނީ ކަމެ ކެވެ. އެހެނީ ދީނާއި ދުނިޔެ އަކީ އިސްލާމީ ނަޒަރުގައި ވަކިނުކުރެވޭނެ ދެ
އެއްޗެވެ. އިލްމު ހޯދުމުގައި މުސްލިމް ނޫން މީހުންގެ ފަރާތުން ވެސް އެކަން ކަން ދެނެގަންނަން ޖެހެ އެވެ. ނަމަވެސް ހުރިހާ ކަމެއްގައި
އެމީހުން ކޮޕީ ކުރުމަކީ އޮތް ކަ މެއް ނޫނެވެ. އެމީހުންގެ ކިބައިން އެނގި ދަސްވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން މުސްލިމުން ތަބާވާން ޖެހޭނީ
ހަމައެކަނި އިސްލާމް ދީނާ ޚިލާފު ނުވާ ކަންކަމަށެވެ.
ދެން ސަމާލުކަން ދޭން ޖެހޭ ކަމަކީ މުސްލިމުން ޣައިރު މުސްލިމުންނާ މުއާމަލާތު ކުރަންވާނީ އެމީހުންނަށް އަދުލުވެރި ވެވޭ ފަދަ
ގޮތެއްގަ އެވެ. އެމީހުން ގަބޫލު ކުރާ ކަލާނގެތަކަށް (އެއީ ހައްގު ނޫން ކަމުގައިވާ އިރު ވެސް) ހުތުރު ބަސްތައް ރައްދުކޮށް މަލާމާތް
ކުރުމަކީ އިސްލާމް ދީނުގައި އޮތް ކަމެއް ނޫނެވެ. އެމީހުންނާ ދެކޮޅުވެ ރިކަމެއް އަދާވަތްތެރިކަމެއް އިސްވެ ބާއްވައިގެން ނުވާނެ އެވެ.
އެމީހުން ސުލްހަވެރިކަމާ އެކު މުސްލިމުންނާ ގުޅުން ބާއްވަން ބޭނުންވާ ހިނދަ ކު އެމީހުންގެ ހައްގުތައް ވެސް ރައްކާތެ ރިކޮށްދޭން ޖެހެ
އެވެ. މުސްލިމުންގެ ހައްގަކަށް އެމީހުން އަރައިގަތުމުން ނޫނީ ދެކޮޅު ވެ ރިކަމެއް ބާއްވައި އަދި ހަނގުރާމަ ކުރު މެއް ވެސް ނެތެވެ.
މިފަދަ ގަވައިދުތަކުގައި ކޮންމެ މުސްލިމަކު ވެސް ހިފަހައްޓަން ޖެހެ އެވެ. އެއީ ކޮންމެ މުސްލިމަކު ވެސް އެމީހާ ނޫން އެހެން މީހުންނާ
މުއާމަލާތު ކު ރު މުގައި ގެންގުޅެން ޖެހޭ ގަވައިދުތަކެކެވެ.